

РЕЦЕНЗИЯ

на доц. д-р Валерия Йонкова Крачунова-Попова,

катедра „Аудио-визуално производство“

НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“

e-mail: v.krachunova@gmail.com

по конкурс за заемане на академична длъжност “доцент“

по „Филмов и телевизионен звук“,

научно направление 8.4 „Театрално и филмово изкуство“

с единствен кандидат Цветелина Василева Цветкова

главен асистент в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“

Цветелина Цветкова е един от водещите специалисти в областта на звуковия дизайн и смесване в България. Познавам кандидата още от студентските ѝ години в Държавна Музикална Академия „Проф. Панчо Владигеров“ и съм пряк свидетел на дългогодишното ѝ професионално израстване и многобройните и творчески успехи.

Цветкова свири на пиано от 5 годишна възраст и завършва Средно Музикално Училище „Проф. Веселин Стоянов“ гр. Русе, с профил пиано през 1997 година. В Държавна Музикална Академия „Проф. Панчо Владигеров“ придобива бакалаварска степен по специалността „Звукорежисура и медиен дизайн“ и магистърска степен по специалността

„Хорово дирижиране“. Придобива втора магистърска степен от УНСС по специалност „Маркетинг“ през 2021 г. През 2020 година успешно защитава своята дисертационна теза, с тема на изследване „Дизайн на многоканална звуков среда в съвременното кино“ и научен ръководител проф. д-р Дочо Боджаков, НАТФИЗ, и придобива образователна и научна степен доктор.

От 1999, още по време на своето следване в ДМА тя започва работа в звукозаписното студио на Академията като звукорежисьор по покана на ръководителя на специалността професор Иво Керемидчиев. Там, в продължение на няколко години Цветкова записва и монтира множество класически соло изпълнения, камерни, оркестрови и оперни състави. От 2001 година тя работи в студио Доли – и към момента едно от водещите студиа не само в България, като работата и включва звукозапис, смесване, монтаж, звуков дизайн за над 160 филмови проекта.

Цветкова е работи активно в нах-синхронното преозвучаване на хитови анимационни заглавия за кино на компаниите Дисни, Уорнър Брадърс като „Гърсенето на Немо“, „Феноменалните“, Коли“1,2,3; „Чикън Литъл“, „Братът на мечката“, „Стюард Литъл 3“; „Турбо“ и пр.

В биографията си има десетки записани и смесени анимационни сериали – нах-синхрон за телевизионните канали Картуун Нетуърк, Дисни. Също десетки дублирани на български анимационни, документални, игрални филми, теленовели, ситкоми, спортни поредици и риалити програми.

Звуков дизайнер и миксер на документални, игрални и анимационни филми, сред които:

„Меко казано“(2022)- реж. Анри Кулев; „Ханът и Империята“ (2020)- реж. Людмил Стайков; „Мера според мера“ (реставрация)- реж. Георги Дюлгерев; „Братя Георгиев: Евлоги и Христо“ (2019)- реж. Михаил Мелтев; „В кръг“ (2019)- реж. Стефан Командарев; “Breaking news”(2019)-

документален, реж. Асен Владимиров; „Да живее България“(2017)- документален, реж. Адела Пеева; „Лего: Батман“(2017)- анимация, Warner Bros; „Къръци“ (2015)- реж. Ивайло Христов; „Пук“ (2015)- анимация, реж. Анри Кулев; „Урок“ (2014)- реж. Петър Вълчанов и т.н.

Занимава се активно със звукова реставрация, като използва различни технически и художествени похвати за оптимален резултат.

Осъществява звукозапис и смесване за стотици трейлъри на големите филмови канали HBO, AXN, Cinemax; както и на български реклами за кино, телевизия и радио. Цветелина Цветкова осъществява нах-синхронно преозвучаване за филмите във формат IMAX при влизането на формата в България.

Още през 2003 година започва активно да смесва в многоканален формат филмите „Барби като Марулка“, „Барби във Фейландия“ и пр.

Тя работи също така като музикален режисьор за анимационни филми, сред които поредицата „Франклин“ и др.; като и заема позицията ефирен оператор за Евроспорт-България в периода 2005-2007 година.

От 2016 година е гост-преподавател в НАТФИЗ, в специалността Филмов и телевизионен звук и е един от основополагащите колеги за изграждането на тази специалност. Активно участва в изработването на изпитните материали; подготвяне на учебните планове и програми за обучение в специалност ФТЗ. От 2019 година е щатен преподавател в НАТФИЗ; а от 2020 е главен асистент.

Като преподавател в НАТФИЗ Цветкова е всеотдаен и изключително подготвен специалист, който е високо ценен и търсен от студентите. Тя се стреми да предаде своя огромен практически опит и колегиална етика на новото поколение специалисти, като ги обучава не само в посока технически особености на професията, а и естетически усет.

Кандидатът покрива изискванията съгласно чл. 70, ал.2, прилагайки теоретични разработки и авторски продукти в областта на звуковия дизайн и смесване за документално, игрално и анимационно кино, рецензии и информация за различни награди в България и чужбина.

Представени за хабилатация са два игрални и един документален филми:

„Сбогом, Джони“ (2020, 88 мин.), реж. Константин Буров (премиера 17.03.2021),

„Блаженият“ (2020, 106 мин.), реж. Станимир Трифонов (премиера 14.03.2021),

„Живот от живота“ (2021), реж. Стефан Командарев (премиера 11.09.2021).

Както Цветкова отбелязва в своята анотация – жанрово различни филми, с различна звукова характеристика и специфични проблеми.

Във филма на режисьора Константин Буров „Сбогом, Джони“ умело е постигнат търсения звуков контраст в посока разграничаване на битовите епизоди – посредством релефна среда, наситена със звуци от кадрите и интензивните, напруги епизоди, които характеризират взаимоотношенията между Кранк и Джони.

Решението гласът зад кадър да е разположен в трите предни звукови канали работи отлично за идеята, дикторът да се чува/да се възприема, по-близо до зрителите. Диалогът е разбираем и ясен в целия филм, звуковата среда е логично и точно проведена и спомага за изграждане на напругите епизоди и кулминацията на филма. Умело е преплетена и смесена авторската музика на композитора Минко Ламбов с останалите компоненти на фонограмата.

Едно от най-големите предизвикателства пред звуковия дизайнер при работа над филм в епоха е постигането на автентично, убедително звучене. Това е и един от основните проблеми, с които се сблъсква кандидатът във втория представен филм „Блаженият“, на режисьора Станимир Трифонов. Съвременните локации, колкото и добре да са подбрани по отношение звуковата среда, все-пак са наситени с шумове и звуци нетипични за отдалечен период от време – звуци от модерни автомобили, самолети; съвременни електрически устройства и пр. Това налага изключително прецизна работа по изграждане на цялостната звукова среда, защото често почти целия звук на терен, с изключение на диалога, е компроментиран от наличието на нежелани звуци. Цветкова постига богата и многостранна, убедителна звукова атмосфера, като преозвучава/подменя всички звукови атмосфери и добавя огромен брой допълнително-записани Фоли ефекти. Отлична е работата на кандидата и по обработването и смесването на нах-синхронно преозвучените гласове – майсторски е постигната напълно убедителна звучност, до степен, в която преозвучените реплики не се отличават от синхронните такива.

В последния представен филм - документалния „Живот от живота“, на режисьора Стефан Командарев, кандидатът посочва за свой принос въвеждането на съвсем нова технология за запис – многоканални, амбисоник микрофони и използването им за изграждане на фонограмата. Едно от основите и задължителни качества на съвременния звуков специалист е да се обучава непрекъснато в развитието на новите технологии и да ги използва в практиката си и като специалист и като преподавател. Моите наблюдения върху работата на кандидата, е че тя успява да съчетава изключително активна практическа работа с преподавателска дейност, и същевременно да следи динамичното технологично развитие в нашата област и да е сред първите в България, които се въвеждат тези нови

технологии в практиката. Освен с този принос, бих отбелязала и изключителната ѝ работа по шумоподстискане и избистряне, уеднаквяване на диалога, който е записван на различни шумни локации; в някои случаи без наличие на колега звукорежисьор на терен, поради спецификата на снимачния процес.

Предложените авторски разработки на кандидата – два игрални и документален филми; показват изключителните умения и разностранни възможности на Цветелина Цветкова в областта на звуковия дизайн и смесване за кино. В съчетание с нейната теоретична работа, публикувани статии, огромен брой други филмови и телевизионни произведения, над които е работила; както и активната и преподавателска работа със студентите в НАТФИЗ са доказателство за капацитета и потенциала на кандидата.

В заключение убедено гласувам с положителна оценка „ДА“ за кандидата Цветелина Василева Цветкова за придобиване на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство и научна специалност Кинознание, Киноизкуство и Телевизия обнародван в Държавен вестник брой 109, от дата 21.12.2021г.

28.04.2022

доц. д-р Валерия Крачунова- Попова

Гр. София